

1. CHARAKTERISTIKA ŠVP

DÍL III – přípravný stupeň Základní školy speciální

Přípravný stupeň základní školy speciální (dále jen „přípravný stupeň“). Umožňuje nezbytnou přípravu na vzdělávání dětem s těžším mentálním postižením, postižením více vadami a autismem.

Příprava na vzdělávání v přípravném stupni respektuje vývojové zvláštnosti těchto dětí v době nástupu k plnění povinné školní docházky. Opatření odpovídá trendu včasné odborné speciálně pedagogické péče o děti se zdravotním postižením a je uplatňováno v mnoha zemích EU. Přípravný stupeň významně slouží dětem s nejtěžšími formami zdravotního postižení v náročném období zahájení plnění povinné školní docházky.

Podpůrná služba asistenta pedagoga je při vzdělávání dětí s těžším zdravotním postižením nezbytná. Opatření se významně zlepšují podmínky přípravy na vzdělávání těchto dětí.

Školní vzdělávací program „přípravného stupně“ vychází z RVP předškolního vzdělávání a je doplněn o činnosti, které vedou k počátečnímu utváření klíčových kompetencí uvedených v RVP ZŠ tak, aby ukončení docházky do přípravného stupně vedlo k plynulému přechodu ke vzdělávání v ZŠ speciální.

V současnosti je vysoce hodnocena možnost nástupu pětiletých dětí s těžším zdravotním postižením do 1. ročníku přípravného stupně, neboť vzhledem k silným populačním ročníkům ztrácejí šanci začlenit se do předškolního vzdělávání v mateřských školách včetně vytvoření tamějších podmínek nezbytných pro jejich úspěšné vzdělávání (především snížením počtu dětí ve třídě).

Příprava na pravidelné systematické vzdělávání probíhá jeden, dva až tři roky podle individuálních potřeb každého jednotlivého dítěte. Optimální délku přípravy na vzdělávání navrhuje rodičům školské poradenské zařízení, vzhledem k těžšímu postižení dětí, především SPC.

Přípravný stupeň je zpravidla koncipován jako tříletý s tím, že dítě má možnost po splnění určitých kritérií v každém ročníku (zpravidla po ukončení školního roku, výjimečně i v pololetí) přejít k plnění povinné školní docházky.

Absolventi přípravného stupně mohou nastoupit povinnou školní docházku vzhledem ke svým psychickým i fyzickým možnostem do 1. ročníku ZŠ speciální případně, ZŠ praktické.

2. UČEBNÍ PLÁN

Předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	CČD
Smyslová výchova	3	3	3	9
Rozumová výchova	5	5	5	15
Hudební výchova	3	3	3	9
Tělesná výchova	5	5	5	15
Pracovní výchova a výtvarná výchova	4	4	4	12
Celková časová dotace	20	20	20	60

Učební plán obsahuje 20 hodin týdně s akcentem na smyslovou a rozumovou výchovu a předměty speciálně pedagogické péče.

Učební osnovy tříletého přípravného stupně jsou vnitřně diferencovány podle jednotlivých ročníků. Umožňují pracovat s každým žákem podle jeho možností a schopností nezávisle na délce jeho školní docházky.

3. OSNOVY

Výchovně vzdělávací činnost je rozčleněna do několika základních tematických okruhů, které se v průběhu každého vyučovacího dne pravidelně střídají, případně se vzájemně prolínají a doplňují. Těžiště práce tvoří smyslová výchova, rozumová výchova, rozvíjení zručnosti a praktických dovedností žáků.

Smyslová výchova je zaměřena nejen na rozvíjení jednotlivých smyslů, ale především na cílevědomé vytváření vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči. Ve smyslové výchově by si děti měly systematicky a opakovaně procvičovat zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmat, vizuomotoriku a prostorovou orientaci, a to vždy na konkrétním názorném materiálu a v konkrétních situacích. Smyslová výchova probíhá i ve všech ostatních předmětech, pro jejichž úspěšné zvládnutí zároveň vytváří předpoklady.

Rozumová výchova navazuje na smyslovou výchovu. Jejím hlavním úkolem je stimulovat rozvoj rozumových schopností dětí, tzn. jejich vnímání, verbálního myšlení, logické paměti, záměrné pozornosti, volných vlastností a v neposlední řadě i rozvoj jejich komunikativních dovedností. Rozumová výchova se orientuje především na poznávání předmětů, s nimiž se děti setkávají v každodenním životě, jejich správné pojmenování a chápání jejich funkce na označování běžných činností, jejich charakteristiku, průběh a časovou následnost, na rozvíjení paměti a její soustavné cvičení pomocí říkanek, básniček, písniček a krátkých textů, poznávání a čtení několika písmen a slabik. Rozvíjení grafických schopností je zaměřeno hlavně na stimulování rozvoje jemné motoriky, který těsně souvisí s rozvojem řeči a myšlení. Jedním z úkolů rozumové výchovy je rozvíjení elementárního abstraktního myšlení v oblasti kvantitativních vztahů, tzn. chápání číselné řady, abstrakce počtu předmětů apod.

Hudební výchova tvoří jednu z nejoblíbenějších součástí denního rozvrhu dětí. Zaměřuje se hlavně na rytmická cvičení, zpěv a vyjádření hudby pohybem, podílí se na rozvíjení vyjadřovacích schopností dětí, je pro děti prostředkem k odreagování a uvolnění napětí. Hudba je cesta k vývoji člověka, k rozvoji a zdokonalování jeho mluvního a pohybového projevu, je to přirozený prostředek k ovlivňování psychických problémů, k rozvoji kreativity, ke zklidnění a koncentraci.

Tělesná výchova je zaměřena na rozvíjení motoriky dětí, jejich pohybových schopností a dovedností a překonávání jejich neobratnosti, případně pasivity. Úkolem tělesné výchovy je prostřednictvím pohybových aktivit přispívat ke zmírnění důsledků mentálního postižení dětí. Pojetí tělesné výchovy je zaměřeno na správné držení těla, zvládnutí základních pohybových dovedností, na rozvíjení a posilování pohybové výkonnosti a zvyšování tělesné zdatnosti. Důležitou součástí tělesné výchovy jsou relaxační cvičení.

V pracovní a výtvarné výchově si děti osvojují základy sebeobsluhy a jednoduchých dovedností v práci s různými druhy materiálů. Úkolem předmětu je rozvíjet jemnou motoriku dětí, zvyšovat jejich samostatnost a soběstačnost. Pracovní výchova se skládá ze tří vzájemně souvisejících složek: nácvik sebeobsluhy a péče o vlastní osobu; výchova k péči o okolní prostředí; utváření základních manuálních dovedností.

Děti zařazené do přípravného stupně nezískávají vysvědčení, ale **osvědčení** o absolvování příslušného ročníku, neboť zde neplní PŠD. Po ukončení přípravy na vzdělávání jsou zařazovány podle přání rodičů do nejvhodnější formy vzdělávání - individuální integrace, skupinové integrace nebo pokračují ve vzdělávání v ZŠ speciální.